

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА**

Економіко-правовий факультет

Кафедра маркетингу та бізнес-адміністрування
Кафедра цивільно-правових дисциплін

Проректор

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.М. Хмарський
2019 року

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ, ПРОГРАМАМИ ТА ОХОРОНА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)
Спеціальність: 053 Психологія

Розробники: (вказати прізвища, наукові ступені, вчені звання та посади розробників)

Єгорова-Гудкова Тетяна Ігорівна, к. е. н., доцент кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування

Клейменова Світлана Миколаївна, к. ю. н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін;

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедр:

Кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування

Протокол від 28 серпня 2019 року № 1

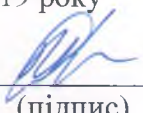
Завідувач кафедри (Садченко О.В.)

Кафедри цивільно-правових дисциплін

Протокол від 28 серпня 2019 року № 1

Протокол № 1 від "28" серпня 2019 року

Завідувач кафедри

(підпис)

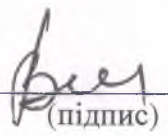
І.С.Канзафарова

(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) економіко-правового факультету:

Протокол № 1 від "28" серпня 2019 року

Голова НМК

(підпис)

(В.М.Масін)

(прізвище та ініціали)

Вступ

Навчальна програма дисципліни “ Управління проєктами, програмами та охорона інтелектуальної власності ” складена відповідно до освітньо-професійної/освітньо-наукової програми підготовки _____ «доктора філософії» _____ спеціальності _____ 053
Психологія

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. «Управління проєктами, програмами».

Змістовий модуль 2. «Охорона прав інтелектуальної власності».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни "Управління проєктами, програмами та охорона інтелектуальної власності" розроблена згідно з Навчальною програмою, що відповідає Освітньо-науковій програмі підготовки докторів філософії за спеціальністю 081 «Право» (третій освітній рівень), яка є обов'язковою для ОНУ імені І.І. Мечникова при підготовці здобувачів вищої освіти за вказаними спеціальністю та освітнім рівнем.

Навчальна дисципліна "Управління проєктами, програмами та охорона інтелектуальної власності" має комплексний характер, оскільки її вивчення ґрунтується, з одного боку, на основних категоріях теорії управління, фінансового менеджменту, системного аналізу, з іншого – на основних категоріях цивілістики (як галузевої юридичної науки) в цілому та вчення про право інтелектуальної власності зокрема.

Предметом курсу «Управління проєктами, програмами та охорона інтелектуальної власності» є процеси управління проєктами, програмами, що здійснюються з використанням спеціальних методів та інструментів, які забезпечують вирішення задач управління проєктами, програмами, а також теоретичні та нормативні основи охорони інтелектуальної власності (в тому числі – прав на об'єкти, що створюються в процесі реалізації певних проєктів та програм).

Метою навчальної дисципліни є формування у аспірантів: знань щодо методології управління проєктами, програмами, а також набуття навичок впровадження проєктних рішень у практичній діяльності (включаючи навички взаємодії учасників проєкту з метою його успішної реалізації); знань щодо основних категорій, які становлять теоретичні основи охорони інтелектуальної власності, та правових засобів, що застосовуються для правового регулювання відповідних суспільних відносин, а також набуття навичок з вірного тлумачення та застосування на практиці норм права, що регулюють відносини інтелектуальної власності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни "Управління проєктами, програмами та охорона інтелектуальної власності" є набуття відповідних компетентностей на основі засвоєння основних теоретичних положень та набуття необхідних практичних навичок, що дозволяють ефективно застосовувати спеціальні методи та інструменти – для вирішення задач управління проєктами, програмами, а також необхідні правові засоби – для реалізації та захисту прав інтелектуальної власності.

Програма навчальної дисципліни передбачає проведення лекцій і практичних занять, а також здійснення аспірантами самостійної роботи.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

КСО. 01 – здатність виконувати норми національного та міжнародного законодавства;

КСО. 02 – здатність дотримуватися загальноприйнятих норм поведінки і моралі у міжособистісних стосунках та у суспільстві;

КСО. 03– здатність створювати стратегію діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних та державних виробничих інтересів;

КСО.04 - креативність, вміння здійснювати комерціалізацію та використовувати оціночні критерії вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності;

КСО. 08 – знання сучасної системи організації та управління наукових установ та ВНЗ;

КСО. 14 – розуміння основ та законодавчої бази правової охорони об'єктів інтелектуальної власності. їх захисту в Україні та світі.

КЗН. 02 - розуміння необхідності дотримання норм авторського і суміжних прав в сфері наукової діяльності;

КЗН. 05 – здатність до інноваційної діяльності, спрямованої на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг;

КЗН. 06 - базові знання в галузі сучасних інформаційних технологій; уміння використовувати програмні засоби і інтернет-ресурси з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

- використовувати основні положення міжнародних конвенцій, угод тощо, до яких приєдналась Україна;
- вміння враховувати у своїй діяльності специфіку службових відносин та персональної відповідальності, підтримувати стосунки у трудовому колективі на правовій основі та демократичних засадах;
- вміння створювати творчу атмосферу в трудовому колективі, корегувати цілі діяльності з метою підвищення її безпеки та ефективності;
- вміння здійснювати комерціалізацію та використовувати оціночні критерії вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- володіння інформацією щодо організації роботи установ НАН та ВНЗ України, трансформаційних процесів, які відбуваються в них;
- вміння використовувати основні положення законодавства України з інтелектуальної власності.
- вміння користуватися національною нормативно-правовою базою у сфері наукової діяльності;
- вміння здійснювати інноваційну діяльність щодо комерціалізації результатів наукових досягнень;
- уміння збирати, обробляти, зберігати та аналізувати наукову психологічну інформацію з метою вибору напрямку досліджень за обраною темою з використанням сучасних інформаційних технологій.

Навчальна дисципліна "Управління проектами, програмами та охорона інтелектуальної власності" є нормативною дисципліною циклу професійної підготовки.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 90 годин (3 кредити ЄКТС).

Підсумковою формою контролю знань є залік.

Міждисциплінарні зв'язки: менеджмент, маркетинг, макроекономіка, антикризове управління, цивільне право, конституційне право, трудове право, адміністративне право, кримінальне право.

3. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Управління проєктами, програмами

Тема 1. Загальні засади методології управління проєктами, програмами

Лекція (2 години)

Концепція проєкту в управлінні. Основні риси, ознаки, властивості проєктів, програм. Класифікація проєктів, програм. Модель управління проєктами, програмами як поєднання основних функцій проєктного менеджменту та інструментів їх реалізації. Життєвий цикл проєкту. Середовище проєкту та його оцінка як передумова успіху проєкту.

Практичне заняття (2 години)

Розгляд теоретичних питань

- 1) Цілепокладання в проєкті.
- 2) Формування концепції управління проєктом.
- 3) Логіко-структурний підхід в управлінні проєктами, програмами.
- 4) Учасники проєкту та чинники, що визначають їх склад.

Завдання

Підготувати реферат за темою:

"Розробка стратегії управління зацікавленими особами"

Самостійна робота аспірантів (2 години)

Організаційна структура управління проєктом, програмою. Проблеми та перспективи управління проєктами, програмами.

Тема 2. Обґрунтування та планування проєкту, програми

Лекція (2 години)

Ініціація проєкту, програми. Структура проєктного аналізу. Попередня оцінка ефективності проєкту, програми за показниками комерційної, економічної і бюджетної ефективності. Структура та зміст проєктного завдання. Мета і функції проєктного планування.

Самостійна робота аспірантів (8 годин)

Методологічні підходи при плануванні проєктів, програм. Компоненти структуризації проєкту, програми. Взаємозв'язок між кошторисним і календарним плануванням.

Тема 3. Управління вартістю та якістю проєкту, програми

Самостійна робота студентів (10 годин)

Планування ресурсів. Оцінка вартості ресурсів. Визначення бюджету. Фінансування проєкту, програми. Концепція управління якістю проєкту, програми. Метод системного управління якістю. Організація контролю якості. Види і методи контролю якості.

Тема 4. Управління часом виконання та ризиками проєктів, програм

Практичне заняття (2 години)

- 1) Планування послідовності виконання проєктів, програм.
- 2) Методологія календарного планування проєктів.
- 3) Види календарних графіків.

- 4) Діаграма Гантта.
- 5) Оцінка тривалості робіт.
- 6) Розподіл часу завершення проєкту, програми.
- 7) Методи скорочення тривалості проєкту, програми.

Завдання

Підготувати реферат за темою:

"Основні принципи побудови та відмінності стрілочастих графіків (АДМ) та графіків передування (РДМ)"

Самостійна робота студентів (10 годин)

Сутність та види проєктних ризиків. Причини виникнення та наслідки проєктних ризиків. Можливі стратегії поведінки проєктної команди щодо ризиків. Організація робіт з управління ризиками.

Тема 5. Управління персоналом у проєктах, програмах

Самостійна робота студентів (10 годин)

Основні сфери та напрями управління персоналом у проєктах, програмах. Функції менеджера проєкту, програми. Формування команди проєкту, програми. Оптимізація структури персоналу проєкту, програми. Організація ефективної діяльності команди. Мотивація окремих виконавців і груп. Мотивація функціональних менеджерів. Управління конфліктами в проєкті.

Модуль 2. Охорона прав інтелектуальної власності

Тема 6. Загальні засади права інтелектуальної власності

Лекція (2 години)

Поняття права інтелектуальної власності. Предмет та метод права інтелектуальної власності, система права інтелектуальної власності. Джерела права інтелектуальної власності.

Самостійна робота студентів (6 годин)

Суб'єкти права інтелектуальної власності. Об'єкти права інтелектуальної власності. Зміст права інтелектуальної власності.

Тема 7. Авторське право та суміжні права

Практичне заняття (2 години)

- 1) Поняття та ознаки авторського права.
- 2) Джерела авторського права.
- 3) Об'єкти авторського права.
- 4) Суб'єкти авторського права.
- 5) Особливості виникнення та здійснення авторського права.

Самостійна робота аспірантів (6 годин)

Зміст авторського права. Особисті немайнові права авторів. Майнові права авторів. Право слідування. Умови та правові наслідки реєстрації авторських прав. Строки охорони авторських прав. Охорона і захист авторських прав.

Тема 8. Патентне право

Лекція (2 години)

- 1) Поняття патентного права.
- 2) Об'єкти патентного права і ознаки набуття охороноздатності.
- 3) Поняття і ознаки винаходу, корисної моделі, промислового зразка.
- 4) Оформлення патентних прав.

Самостійна робота аспірантів (6 годин)

Дострокове припинення чинності прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
Обмеження майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності.

Тема 9. Правова охорона засобів індивідуалізації суб'єктів господарювання, товарів і послуг

Практичне заняття (2 години)

- 1) Правова природа засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
- 2) Поняття та ознаки комерційного (фірмового) найменування.
- 3) Зміст права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
- 4) Поняття, ознаки, види торговельної марки та умови її охороноздатності.

Самостійна робота аспірантів (6 годин)

Динаміка прав інтелектуальної власності на торговельну марку.
Географічні зазначення як об'єкти права інтелектуальної власності.

Тема 10. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності

Практичне заняття (2 години)

- 1) Поняття та види нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.
- 2) Наукові відкриття: поняття, ознаки, захист прав.
- 3) Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
- 4) Поняття, ознаки та об'єкти захисту прав на раціоналізаторські пропозиції.

Самостійна робота аспірантів (8 годин)

Право інтелектуальної власності на сорти рослин і породи тварин.
Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

Рекомендована література

Управління проектами

Основна

1. Азбука управління проектами. Планування: навч. посіб. / О.В. Єгорченков, Н.Ю. Єгорченкова, Є.Ю. Катаєва. К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 2017. 117 с.
2. Березін О.В., Безпарточний М.Г. Управління проектами: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2014. 271 с.
3. Ворона П.В. Технологія управління проектами: підруч. для студентів ВНЗ. Полтава: Шевченко, 2013. 172.
4. Кожушко Л.Ф., Кропивко С.М. Управління проектами: навч. посіб. К.: Кондор, 2013. 386 с.

5. Колеснікова К.В., Бондар В.І. Управління проектами: практикум. Одеса: Елтон, 2013. 119 с.
6. Креативные технологии управления проектами и программами / С. Д. Бушуев [и др.]; под ред. С. Д. Бушуева; Украинская ассоц. управления проектами. К.: Саммит-Книга, 2010. 763 с.
URL:<http://liber.onu.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:356184/>
7. Луценко Г.В. Комп'ютерні технології управління проектами: навч.-метод. посіб. для студентів ун-тів. Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. 84 с.
8. Управління проектами: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Дмитрієв І.А. та ін. Харків: ХНАДУ, 2013. 235 с.
9. Управління проектами в підприємницьких структурах: навч. посіб. Кучеренко В.Р. та ін. Одеса: Астропринт, 2013. 268 с.
10. Управління проектами: навч. посіб. / Н.О. Петренко, Л.О. Кустріч, М.О. Гоменюк. К.: Центр учбової літератури, 2017. 224 с.
11. Шишмарьова Л.О. Управління проектами: навч. посіб. для самост. роботи студентів. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 135 с.

Додаткова

1. Заренков В.А. Управление проектами: учеб. пос. 2-е изд. М.: АСВ; СПб: СПбГАСУ, 2010. 312 с.
2. Медведєва О.М. Ціннісно-орієнтоване управління взаємодією в проектах: монографія. Сєверодонецьк: СНУ ім. Володимира Даля, 2015. 242 с.
3. Петрович Й.М., Новаківський І.І. Управління інноваційними проектами: навч. посіб. / за заг. ред. Й.М. Петровича. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. 313 с.
4. Нікіфоров П.О., Фесюк А.В., Ткачук І.Я. Управління інвестиційними проектами: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2015. 175 с.
5. Ноздріна Л.В., Ящук В.І., Полотай О.І. Управління проектами: навч. посіб.: теорет. матеріал, метод. вказівки та завдання до викон. лаб. занять і самост. роботи студентів. Львів: СПОЛОМ, 2014. 304 с.
6. Попов Ю.И., Яковенко О.В. Управление проектами: Учебное пособие. М.: ИНФРА-М, 2007. 208 (Учебники для программы MBA)
7. Технологія управління соціальними проектами: монографія / Т.М. Безверхнюк та ін.; за заг. ред. Т.М. Безверхнюк. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. 291 с.
8. Управління проектами: процеси планування проектних дій: підруч. для студентів ВНЗ / І.В. Чумаченко та ін.; за заг. ред. І.В. Чумаченка і В.В. Морозова. К.: КРОК, 2014. 676 с.
9. Управление проектами: практическое руководство: пер. с англ. / К.Ф. Грей, Э.У. Ларсон. М.: Дело и Сервич, 2003. 528 с.

Охорона інтелектуальної власності

Нормативно-правові акти

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів: Паризький акт від 24.06.1971 р., змін. 02.10.1979 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051.
2. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052.
3. Ніщцька угода про Міжнародну класифікацію товарів та послуг для реєстрації знаків 1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_066.
4. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14.06.1891 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_134.
5. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин від 02.12.1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_856

6. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%80>.
7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
8. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
9. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
10. Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав: Закон України від 15.05.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2415-19>.
11. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 5.10.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>.
12. Про кінематографію: Закон України від 13.01.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9/98-80>.
13. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.
14. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг: Закон України від 15.12.1993 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>.
15. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>.
16. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-80>.
17. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
18. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
19. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
20. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
21. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.
22. Про насіння і садивний матеріал: Закон України від 15.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-15>.
23. Про племінну справу і тваринництво: Закон України від 15.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12>.
24. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>.
25. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>.
26. Про захист інформації в автоматизованих системах: Закон України від 05.07.1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2594-15>.
27. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80/94-80>.
28. Про інформаційні агентства: Закон України від 28 лютого 28.02.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-80>.
29. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10.02.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-80>.
30. Про лікарські засоби: Закон України від 04.04.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-80>.
31. Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997 р. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-80>.
32. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-80>.
  33. Про схвалення концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-2016>
  34. Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/320-2017-%D>.
  35. Про довірчі товариства: Декрет Кабінету Міністрів України від 17.03.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23-93>.
  36. Про Правила торгівлі дорогоцінними металами (крім банківських металів) і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням у сирому та обробленому вигляді і виробами з них, що належать суб'єктам господарювання на праві власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/802-98>.

Основна

1. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
2. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: підручник: затверджено МОН України. К.: Знання, 2006. 431 с.
3. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 278 с.
4. Драпак Г. Основи інтелектуальної власності: Навч. посібник. Вид. 2-ге, випр. К.: Кондор, 2007. 156 с.
5. Дроб'язко В.С. Право інтелектуальної власності: навч. посіб.: рекомендовано МОН України. К.: Юрінком Інтер, 2004. 512 с.
6. Інтелектуальна власність: навч. посібник [Т. Г. Васильців, В. В. Апопій, Р. Л. Лупак, О. О.] Ільчук. Львів: Вид-во Львівської комерційної академії, 2015. 172 с.
7. Інтелектуальна власність: навчальний посібник [Р. Ю. Кожушко, М. В. Колосніченко, І. П. Остапчук, М. С. Винничук]. К.: КНУТД, 2014. 108 с.
8. [Інтелектуальна власність](#): навчальний посібник. Під ред. В.П. Мартинюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 360 с.
9. Кірін Р.С., Хоменко В. Л., Коросташова І.М. Інтелектуальна власність. Підручник. Д.: Національний гірничий університет, 2012. 320 с.
10. Ксенофонтowa М. М. Інтелектуальна власність: у схемах і таблицях: навчальний посібник для підготовки магістрів з усіх напрямів підготовки і галузей знань. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. 292 с. URL: <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/704>
11. Лазебний В.С. Основи інтелектуальної власності та її захисту: навч. посібник. К.: Ліра-К, 2011. 150 с.
12. [Мікульонюк І.О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник](#). 3-тє вид. К.: Кондор-Видавництво, 2015. 242 с.
13. Основи інтелектуальної власності: навч. посібник. [Ю. І. Фордзюк, В. М. Кабацій]. К.: Кондор, 2012. 208 с.
14. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 414 с.
15. Право інтелектуальної власності: навч. посібник. [О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе]. Одеса: Фенікс, 2011. 492 с.

16. Право інтелектуальної власності: Академ. курс: Підручник для студентів вищих навч. закладів. За ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького. 2-ге вид., переробл. та допов. К.: Ін Юре, 2002. 672 с.

17. [Цивільне право](#): підручник: у 2 т. / за ред.: В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєва, В. Л. Яроцький. – 2-ге вид., переробл. та допов. Т. 1. Х.: Право, 2014. 656 с.

18. [Цивільне право](#): підручник : у 2 т. / за ред.: В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєва, В. Л. Яроцький. 2-ге вид., переробл. та допов. Т. 2. Х.: Право, 2014. 816 с.

Додаткова

1. Андрощук Г. Географічні зазначення: характер прав, існуючі системи охорони та захист (ч. 3) // Інтелектуальна власність. 2006. № 1. С. 4-13.
2. Андрощук Г.О., Бондарев Т.Б., Іваницька Н.А., Шкляр С.В. Науково-практичний коментар до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції». Науково-практичне видання. К.: ВД «Юридична газета», 2013. 175 с.
3. Архипова М. І. Цивільно-правова охорона географічних зазначень в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. К., 2006. 19 с.
4. Бабець І. Г., Мойсеєнко І. П. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2014. 160 с.
5. Биркович Т.І., Бондар І.С., Шишка Р.Б. та ін. Право інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект: навчальний посібник. К.: Видавничий центр КНУКіМ, 2015. 280 с.
6. Бошицький Ю., Козлова О. Аспекти правової охорони комерційних найменувань в Україні. *Інтелектуальна власність*. 2005. № 9. С. 8-13.
7. Бутнік-Сіверський О. Раціоналізаторство – складова інноваційної діяльності в умовах розвитку економіки знань. *Інтелектуальна власність*. К. 2007. Вип. № 8. С. 41-50.
8. Васильців Т. Г. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. 252 с.
9. Вітчизняний та світовий досвід правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності: Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції / За заг. ред. О.В. Черевка, О.П. Орлюк. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2015. 144 с.
10. Глухівський Л. Про стан правової охорони зазначень походження товарів в Україні. *Інтелектуальна власність*. 2007. № 1. С. 18-23.
11. Дергачова В. В. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 416 с.
12. Еннан Р.Є. [та ін.]. Право інтелектуальної власності: навчальний посібник. К.: Алерта, 2016. 492 с.
13. Жаров В., Міндрул А. Перспективи удосконалення законодавства України з питань правової охорони торговельних марок і географічних зазначень. *Інтелектуальна власність*. 2005. № 10. С. 11-20.
14. Иванова Л.А., Котлик С.В. Промышленный образец как новое техническое решение: учебное пособие для студентов высших учебных технических заведений. Одесса: Астропринт, 2014. 72 с.
15. Интеллектуальная промышленная собственность: монография [Л. А. Иванова, Т. Е. Шарахматова, С. В. Малых]. Тернополь: Издательство ТНТУ имени Ивана Пулюя, 2015. 224 с.
16. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії та практики: науково-практична конференція 24 лютого 2010 р. Київський університет права НАН України. К.: Видавництво Європейського університету, 2010. Вип. 1. 156 с.
17. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії та практики: науково-практична конференція 22 лютого 2011 р. Київський університет права НАН України. К.: Видавництво Європейського університету, 2011. Вип. 2. 142 с.

18. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії та практики: науково-практична конференція 22 лютого 2012 р. Київський університет права НАН України. — К.: Видавництво Європейського університету, 2012. Вип. 3. 182 с.
19. Інтелектуальна власність. Законодавство, судова практика: практичний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 344 с.
20. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. Під ред. В.П. Мартинюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 360 с.
21. Інтелектуальна власність: погляд з XXI століття: збірник наукових праць за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції (15-16 жовтня 2015 р.) / за заг. ред. О.В. Черевка, О.П. Орлюк. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2015. 248 с.
22. Кірін Р.С. Патентологія: монографія. Дніпропетровськ: НГУ, 2015. 424 с.
23. Кодинець А.О. Договірні відносини у сфері колективного управління авторськими та суміжними правами. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Юридичні науки*. 2016. № 4. С. 60-64.
24. Кодинець А.О. Правові засади оновлення законодавства України у сфері інтелектуальної власності в умовах сучасності. Сучасна цивілістична наука в умовах гібридної війни: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 16 листопада 2017 р. К.: Таврійський національний університет імені В.І.Вернадського, 2017. С. 106-109.
25. Кодинець А.О. Правові засади систематизації інформаційних зобов'язань. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. №11, С. 35-39.
26. Кодинець А.О. Реформування законодавства у сфері інтелектуальної власності: напрями, проблеми, перспективи. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2017. № 4. URL: <http://www.inprojournal.org/wp-content/uploads/2017/12/49-58.pdf>
27. [Кохановская Е. В.](#) К вопросу об общих положениях о праве интеллектуальной собственности в Гражданском кодексе Украины. *Ежегодник украинского права*. Х., 2012. № 4. С. 354–370.
28. [Кохановська О. В.](#) Основні теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства в Україні. *Право України*. 2011. № 5. С. 52–59.
29. Крайнєв П.П., Работягова Л.І., Дятлик І.І. Патентування винаходів в Україні / За ред. П. П. Крайнєва: Монографія. К.: Ін Юре, 2000. 340 с.
30. [Крижна В. М.](#) Види торговельних марок. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2008. № 1. С. 44–51.
31. Кузнецов Ю. М. Патентознавство та авторське право: Підруч. К: Кондор, 2005. 428 с.
32. [Кузнецова Н. С.](#) Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні. *Право України*. 2011. № 3. С. 21–29.
33. Кунцевич В. Про «ноу-хау». *Інтелектуальна власність*. К., 2005. № 4. С. 32-38.
34. Лазебний В.С. та ін. Основи інтелектуальної власності та її захисту: навчальний посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2014. 160 с.
35. Мельник О. М. Проблеми охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності в Україні / Національний ун-т внутрішніх справ. Харків: Видавництво Національного ун-ту внутрішніх справ, 2002. 357 с.
36. Мельник О. М. Цивільно-правова охорона інтелектуальної власності в Україні: Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / НАН України; Інститут держави і права ім В. М. Корецького. К., 2004. 36 с.
37. Мікульонок І.О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. 3-тє вид. К.: Кондор-Видавництво, 2015. 242 с.
38. [Особисті немайнові права інтелектуальної власності творців](#): монографія / за заг. ред. В.В. Луця. Тернопіль: Підруч. і посіб., 2007. 256 с.
39. Пастухов О. М. Авторське право в Інтернеті. К.: Школа, 2004. 144 с.
40. Патентознавство: навчальний посібник [укл.: Л.Г. Ніколайчук, Л.Б. Демидчук]. Львів: Видавництво ЛІКА, 2015. 172 с.

41. Підпригора О. Авторське право і суміжні права в новому Цивільному кодексі України. *Інтелектуальна власність*. 2004. № 2. С. 16-20.
42. Потоцький М.Ю. Господарсько-правовий захист інтелектуальної власності в Україні: монографія. К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2014. 620 с.
43. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / за заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В. О.Жарова К: Парламентське вид-во, 2006. 432 с.
44. Святоцький О.Д., Крайнев П.П., Прахов Б.Г. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію / За ред. Святоцького О.Д. К.: Ін Юре, 2004. 128 с.
45. Селиванов М. В. Защита права на компьютерную программу: теория и практика. Учебно-практ. пособ. Харьков: Эспада, 2004. 176 с.
46. Сучасні виклики і актуальні проблеми права інтелектуальної власності в Україні та Європі: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (6 жовтня 2014 р.) / Ю.Л. Бошицький, Гарі Френсіс, Міхал Швантнер та ін. Вип. 1. К.: Видавництво Ліра, 2014. 312 с.
47. [Харитоновна О.І.](#) Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності (концептуальні засади). О.: Фенікс, 2011. 346 с.
48. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2014. 276 с.
49. Цибульов П.М. Система інтелектуальної власності. *Інтелектуальна власність*. К., 2005. № 5. С. 56-61.

Електронні інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І.І. Мечникова: <http://lib.onu.edu.ua/>
2. Офіційний веб-портал Департаменту розвитку сфери інтелектуальної власності: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?title=DepartamentRozvitkuTorgivli>
3. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності»: <http://iii.ua/uk>
4. Офіційний веб-сайт Всеукраїнської асоціації представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених): <https://ring.org.ua/edr/uk/company/21655171>
5. Науково-практичний журнал "Інтелектуальна власність в Україні": <https://intelvlas.com.ua/>
6. Науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»: <http://www.library.kpi.ua>